

ความเป็นมาและความสำคัญ

การเลือกใช้สีสามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการสอนและการเรียนรู้ โดยสีมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม และการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (Sinofsky & Knirck ,1981) การใช้สีภายในห้องเรียนยังส่งผลกระทบต่อระยะเวลาความสนใจของนักเรียน และกระทบต่อการรับรู้ถึงระยะเวลาของนักเรียนและครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาในระดับชั้นอนุบาล (Papadotas , 1973)

การใช้สีภายในห้องเรียน สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศภายในห้อง ที่ให้ความรู้สึกห่อเหี่ยวทางจิตใจ กลายเป็นความรู้สึกเบิกบาน โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสีที่ใช้ภายในห้องเรียนจะช่วยลดการขาดเรียนของเด็กนักเรียน และส่งเสริมความรู้สึกในทางบวกต่อโรงเรียนได้ (Poyser ,1983)

จากการพิสูจน์ถึงผลกระทบของ “สี” พบว่า มีผลทำให้ระยะเวลาความสนใจของนักเรียนและการรับรู้ถึงระยะเวลาของครูผู้สอนดีขึ้น (Harry , 1983)

การรับรู้สียังอาจมีผลกระทบต่อความน่าสบายของอุณหภูมิความร้อน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า สีที่สว่างสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของบุคคลและผลของการทำงาน สีที่มีความสด สว่าง และเป็นสีที่อยู่ในโทนร้อนแสดงให้เห็นถึงการแสดงออกต่อการทำกิจกรรมและพฤติกรรม อีกทั้งการที่สายตาถูกกระตุ้นด้วยสีโทนร้อน (Warm Tone color) และสว่างจะมีผลต่อการเพิ่มความตึงเครียดให้กับกล้ามเนื้อ ระดับการหายใจ การเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต และการทำงานของสมองด้วย ในขณะที่สีที่อยู่ในโทนเย็น และมีความนุ่มนวลของสีมักทำให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ลดลงอย่างรวดเร็ว และทำให้กล้ามเนื้อเกิดการผ่อนคลาย (Faily , 1979)

การใช้ “สี” เพื่อช่วยในการเปลี่ยนแปลงระดับความสว่างภายในห้องเรียน อาจเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นทางด้านจิตใจให้เกิดความกระตือรือร้น การอยู่ในสภาพที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลงหรือคงเดิมมิใช่แสดงถึงความเป็นธรรมชาติ การที่ต้องอยู่ในที่แบบเดิมซ้ำ ๆ ย่อมนำไปสู่ความกังวล ความตึงเครียด ความเบื่อหน่าย (frieling , Heinrich)

ที่ปรึกษาทางด้านการใช้สี(Color Consultants) ยังเชื่อว่าการใช้สีในงานออกแบบสภาพแวดล้อม ยังสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาวะอารมณ์และพฤติกรรมของคนที่อยู่ภายในสภาพแวดล้อมนั้น (Wikipedia , 2005)

ดังนั้น การเลือกใช้สีเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศภายในสภาพแวดล้อม จึงนับว่ามีบทบาทต่อผู้ที่ใช้งานหรือต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากภายในสภาพแวดล้อมกลุ่มผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก อันเป็นวัยแห่งการเจริญเติบโตของพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

นอกจากการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามพัฒนาการของเด็กแล้ว การสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนที่ทำให้เด็กนักเรียนพึงพอใจ ถือเป็นพื้นฐานจิตวิทยาของการสร้างสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเด็กตามมา

ประเด็นปัญหา เนื่องจากในปัจจุบันมีสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 – 3 อยู่หลายแห่งในกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดรูปแบบของการสร้างสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่มีความหลากหลาย อันเนื่องมาจากความต้องการและงบประมาณของผู้บริหารหรือเจ้าของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะทรรคนะในการเลือกใช้สีกับองค์ประกอบที่มีอยู่ภายในห้อง เช่น พื้น ผนัง และครุภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่น่าอยู่และเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้บริการซึ่งอยู่ในวัยเด็ก ซึ่งมีได้ศึกษาจากความพอใจหรือความคิดเห็นของเด็ก ๆ ผู้ที่ใช้สภาพแวดล้อมนั้นโดยตรง

ในการวิจัยนี้จึงมุ่งประเด็นเพื่อ ศึกษาว่าเด็กสามารถให้การยอมรับรูปแบบของสีที่ใช้ภายในห้องเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากการจัดการหรือการสร้างสภาพแวดล้อมโดยผู้บริหารของสถานศึกษาได้หรือไม่ เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดผลในทางบวกทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กให้อยู่ภายในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็กภายในห้องเรียน.

1.2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1.2.1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน
- 1.2.2. เพื่อหาการยอมรับของเด็กปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบสีที่ใช้ภายในห้องเรียนอนุบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับคุณลักษณะของสีในทางจิตวิทยา
- 1.2.3. เพื่อนำผลจากการศึกษา มาสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบของสี ที่ใช้ภายใน ห้องเรียนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล

1.3. กรอบแห่งแนวคิดและทฤษฎี

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย มีดังนี้

- 1.3.1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและ ลักษณะเฉพาะ ของพัฒนาการเด็กตามวัย
- 1.3.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเด็ก โดยเลือกศึกษาลักษณะพัฒนาการของเด็ก ในวัย 3-6 ขวบ
- 1.3.3. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการจัดระบบการศึกษาของเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการศึกษา และกาจัดระบบ การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.3.4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาเด็ก เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบและวิธีการในการศึกษาเด็กเล็กแบบต่าง ๆ
- 1.3.5. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดห้องเรียนหรือสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล โดยเน้นศึกษาการจัดพื้นที่ / วัสดุภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องเรียน เด็ก และแนวทางในการใช้สปีภายในห้องเรียนสำหรับเด็กเล็ก
- 1.3.6. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้สีและจิตวิทยาสีภายในโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการเลือกใช้สีของอุปกรณ์ภายในห้องเรียน และหลักเกณฑ์ใน การใช้สีภายในห้องเรียน
- 1.3.7. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาสี โดยเน้นศึกษาคุณลักษณะการแสดงออกของสีโดยทั่วไป ที่มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึก และรูปแบบของสีที่เด็กชอบ/ไม่ ชอบ

1.4. ขอบเขตในการศึกษา

การวิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ไว้ดังนี้

- 1.4.1. เป็นการศึกษา “สี” ที่ใช้กับ พื้น , ผนัง และโต๊ะ - เก้าอี้ ภายในห้องเรียนอนุบาล เท่านั้น
- 1.4.2. เลือกศึกษาโรงเรียนอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสุ่มรายชื่อ สถานศึกษา ระดับชั้นอนุบาลจากอินเทอร์เน็ต
- 1.4.3. การทดสอบหาความต้องการของเด็กปฐมวัยระดับอนุบาล 2 และ 3 (อ้างอิงจาก การศึกษาพฤติกรรมเด็กระดับก่อนประถมศึกษา) ที่มีต่อรูปแบบการใช้ “สี” ภายใน ห้องเรียน โดยวิธีการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ (Model)

1.5. ขั้นตอนในการศึกษา

1.5.1. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

- ทบทวนวรรณกรรมและสรุปผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5.2. การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ สามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจรูปแบบการใช้สปีภายในห้องเรียนอนุบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน ถึงความสำคัญของการใช้สปีภายในห้องเรียนอนุบาล การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มเลือกรายชื่อโรงเรียนอนุบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนที่ 2 นำผลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อทำการทดสอบรูปแบบการใช้สปีภายในห้องเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ที่เด็กต้องการมากที่สุด

1.5.3. สรุปผลการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสปีที่ใช้ภายในห้องเรียนชั้นอนุบาล ตามความต้องการของเด็ก

1.6. ข้อจำกัดทางการศึกษา

-ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ต้องเป็นช่วงเวลาที่ทางโรงเรียนมีการเรียนการสอน คือ วัน จันทร์ – วันศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการและนักขัตฤกษ์

-แบบจำลองมีขนาดเล็ก 1 : 25 แต่ได้พยายามให้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมจริง

1.7. คำนิยามศัพท์

เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล	หมายถึง	เด็กชาย/หญิงอายุ 3-6 ปี ที่เข้ารับการศึกษาระดับอนุบาล (พลวุฒิ , 2546)
การยอมรับ	หมายถึง	การยอมรับต่อรูปแบบสปีที่ใช้ภายในห้องเรียนที่มีอยู่ปัจจุบัน ของเด็กระดับชั้นอนุบาล 2 และ 3

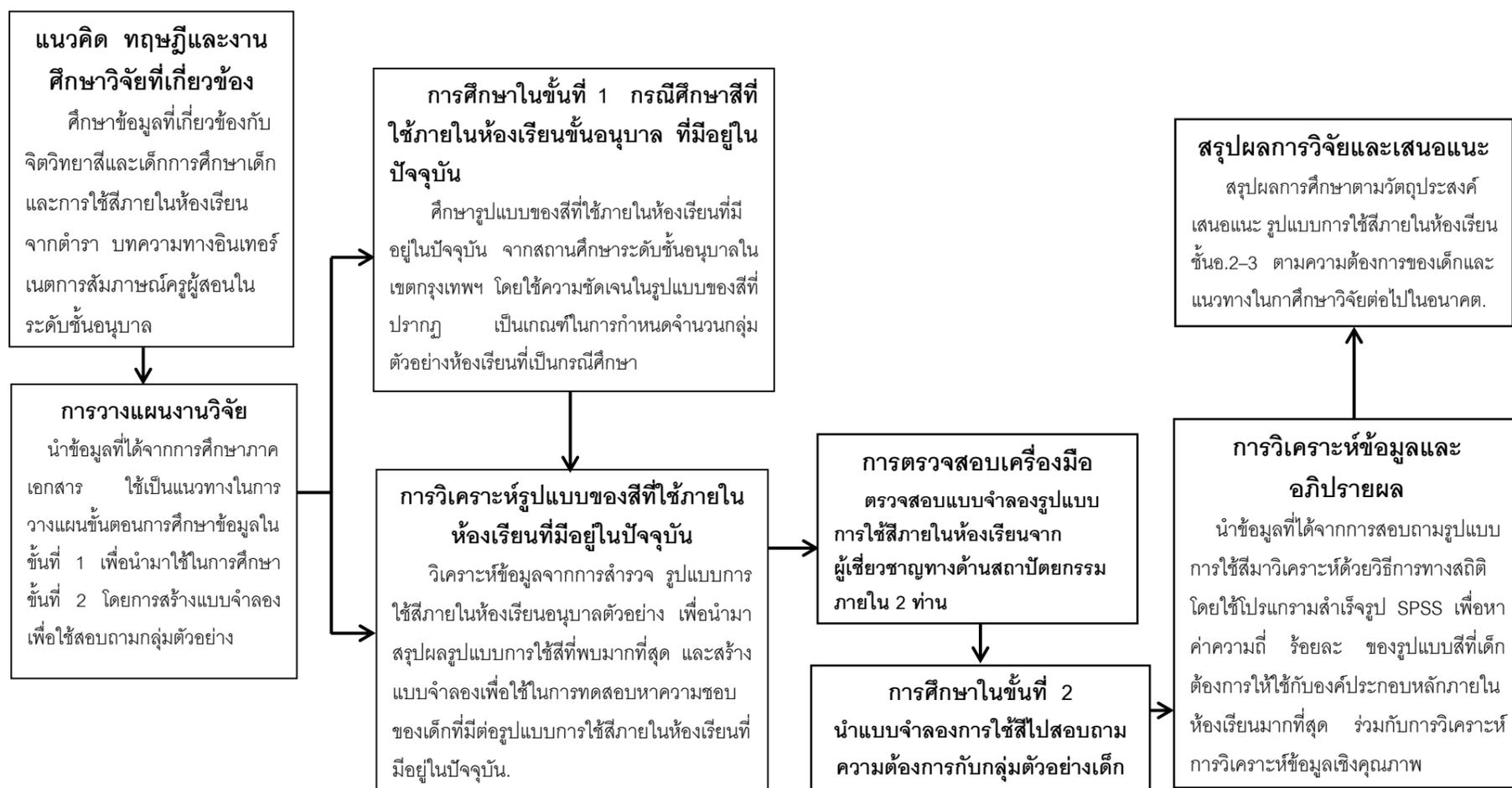
ความพึงพอใจ สภาพแวดล้อม	<p>หมายถึง การมีสิ่งเร้าในระดับที่เหมาะสมต่อการทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ดีขึ้น ซึ่งทำให้บุคคลมีความเต็มใจในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ และมีความเต็มใจที่จะสนทนากับผู้อื่นมากขึ้น โดยความพอใจในสภาพแวดล้อม นำมาซึ่งการเคลื่อนไหวที่เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบที่มีต่อสภาพแวดล้อม (Jeffery , 2000)</p>
จิตวิทยา	<p>หมายถึง การให้คำนิยามถึงปฏิกิริยาของมนุษย์ที่มีต่อสิ่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานทางสัญลักษณะของธรรมชาติ แต่ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับจิตใจของมนุษย์ได้แปลความและให้ความหมายกับสิ่งเหล่านี้</p> <p>(http://www.coe.sdsu.edu/cet/articles/wadecolor/start.html. ; 2005)</p> <p>การแสดงออกของสิ่งที่ผลต่ออารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยสามารถทำให้เกิดความรู้สึกสงบหรือช่วยกระตุ้นความรู้สึกทางจิตใจได้ เนื่องจากสิ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับจิตใต้สำนึก (subconscious mind) ของมนุษย์</p> <p>(Valey Helen ,2002)</p>

ส	<p>หมายถึง -สีที่นำมาใช้ในพื้นที่เพื่อแสดงถึงความเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่โดยนำมาใช้ตกแต่งองค์ประกอบภายในห้อง เช่น พื้น ผนัง เพดาน , โถง-เก้าอี้ โดยมีคุณลักษณะที่จัดอยู่ 2 แบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> • สี(Hue) คือ ชื่อของสีที่เกิดจากการกระจายของแสง • น้ำหนักสี(Value) คือ ความสว่างหรือ ความเข้ม <p>(Polomar college art 200)</p>
สภาพแวดล้อมภายใน	<p>หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนชั้นอนุบาล ซึ่งประกอบไปด้วย พื้น ผนัง เพดาน โถง-เก้าอี้</p>
สภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	<p>หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ออกแบบขึ้น เพื่อสนับสนุนพัฒนาการทางสังคมและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน โดยเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการสำรวจทางกายภาพ มีจุดสนใจในการเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกันของเด็ก</p>
ห้องเรียนชั้นอนุบาล	<p>หมายถึง สถานที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน สำหรับเด็กปฐมวัยระดับอนุบาล 2 และ 3</p>

1.8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1. ผลที่ได้รับจากการศึกษามีส่วนในการสนับสนุน การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมและการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

1.8.2. สามารถนำผลที่ได้รับจากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการรูปแบบการใช้ “สี” ภายในสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ภายในห้องเรียนชั้นอนุบาล ให้มีความเหมาะสมต่อไปในอนาคต

แผนภูมิที่ 1.1. แสดงขั้นตอนและวิธีการศึกษาวิจัย